

MINISTER
INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA

DDP.IV.054.24.2016.BJ.1

ML 80 968/16

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 06.06.2016
nr. 3500 podpis. Kuznie

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 06.06.2016r.

nr. 2641 podpis. [signature]

Warszawa, dnia 03 czerwca 2016 r.

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie senatora Andrzeja Kobiaka złożone na 16. posiedzeniu Senatu w dniu 29 kwietnia 2016 r., przekazane przy piśmie z dnia 10 maja br. znak: BPS/043-16-312/16, w sprawie odszkodowań dla właścicieli nieruchomości zajętych pod drogi publiczne, przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Na podstawie przepisu art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872, z późn. zm.) uregulowany został stan prawny nieruchomości pozostających we władaniu Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, niestanowiących ich własności, zajętych pod drogi publiczne. Na mocy tego przepisu nieruchomości te stały się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa lub właściwych jednostek samorządu terytorialnego z dniem 1 stycznia 1999 r., za odszkodowaniem. Na jego podstawie nastąpiła regulacja powstałych w przeszłości stanów faktycznych. Podstawą ujawnienia w księdze wieczystej przejścia nieruchomości na własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego jest ostateczna decyzja wojewody, potwierdzająca przejście praw do nieruchomości z dniem 1 stycznia 1999 r. oraz wskazująca osobę właściciela nieruchomości na dzień 31 grudnia 1998 r. W myśl ust. 4 niniejszego artykułu odszkodowanie będzie ustalane i wypłacane według zasad i trybu określonych w przepisach o odszkodowaniach za wywłaszczone nieruchomości, na wniosek właściciela nieruchomości złożony w okresie od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2005 r. Po upływie tego okresu roszczenie wygasa, zatem właściciele, którzy nie złożyli wniosku o odszkodowanie do 31 grudnia 2005 r., utracili swoje roszczenia. Powyższa ustawa odnosi się do zaistniałych stanów faktycznych na dzień 31 grudnia 1998 r. i pozwoliła na uregulowanie stanu prawnego gruntów zajętych pod drogi publiczne poprzez uzgodnienie stanu prawnego ze stanem faktycznym.

Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną poza tym, że były aktem jednorazowym, stanowiły zarazem uzupełnienie wprowadzonego w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. przepisu art. 2a ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 460 z późn. zm.), który statuuje zasadę, że drogi te stanowią własność publiczną. Jeżeli zatem od dnia 1 stycznia 1999 r. właścicielem dróg publicznych, a więc nieruchomości, na których są one położone, może być jedynie jednostka samorządu terytorialnego lub Skarb Państwa, to unormowaniem tym odebrano z mocy prawa własność nieruchomości wszystkim innym podmiotom. W ten sposób zrealizowano postulat zawarty w art. 2a ustawy o drogach publicznych.

Natomiast w orzecznictwie prezentowany jest pogląd, iż artykuł 73 ustawy nie wyłącza prawa właściciela nieruchomości do żądania na podstawie art. 224 w związku z art. 225 kodeksu cywilnego wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przed dniem 1 stycznia 1999 r. z nieruchomości, która na podstawie tego przepisu stała się z tym dniem własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2004 r. Sygn. akt IV CK 520/03, Uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 26 maja 2006 r. Sygn. akt III CZP 19/06, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2004 r. Sygn. akt V CK 252/04 LEX nr 1124118, Wyrok SN z 8 lipca 2004 r. Sygn. akt IV CK 520/03).

Dochodzenie tego roszczenia nie jest uzależnione od uzyskania bądź nieuzyskania w trybie administracyjnym odszkodowania za utratę własności. Należy jednak zaznaczyć, iż zgodnie z art. 118 ustawy Kodeks cywilny termin przedawnienia roszczenia o bezumowne korzystanie z gruntu wynosi 10 lat. W orzecznictwie wskazano, iż „Roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z rzeczy nie jest świadczeniem okresowym i podlega, co do zasady 10-letniemu terminowi przedawnienia, chyba że przepis szczególny nadaje temu roszczeniu charakter okresowy.” (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 czerwca 2014 r. sygn. akt VI ACa 1450/13 LEX nr 1537489).

Aktualnie realizacja inwestycji drogowych następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2031). Ww. ustawa określa zasady i warunki przygotowania inwestycji w zakresie dróg publicznych w rozumieniu przepisów ustawy o drogach publicznych. Obowiązujący stan prawny stanowi, że prawo własności nieruchomości, na których realizowane będą inwestycje w zakresie dróg publicznych, przejmowane jest z mocy prawa z dniem, w którym decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej stała się ostateczna. Takie nieruchomości lub ich części stają się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa w odniesieniu do dróg krajowych lub własnością odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego w odniesieniu do dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Ponadto zgodnie z art. 12 niniejszej ustawy decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej zatwierdza się podział nieruchomości, zaś linie rozgraniczające teren ustalone decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej stanowią linie podziału nieruchomości. Decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej stanowi również podstawę do dokonania wpisów w księdze wieczystej i w katastrze nieruchomości. Powołana ustawa reguluje również zasady wypłaty odszkodowań za przejęte nieruchomości.

W oświadczeniu wskazano, iż w opisanym przypadku „od właściciela terenu tj. rolnika nadal pobierany jest podatek”. Zważywszy na kontekst w jakim przedstawiono tę informację a więc kwestie prawa do nieruchomości można domniemywać, iż odnosi się ona do podatku od nieruchomości, który został uregulowany w ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 849 z późn. zm.). Zgodnie z art. 3 ust. 1 ww. ustawy „Podatnikami podatku od nieruchomości są osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne, w tym spółki nieposiadające osobowości prawnej, będące: 1) właścicielami nieruchomości lub obiektów budowlanych, z zastrzeżeniem ust. 3; 2) posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych; 3) użytkownikami wieczystymi gruntów; 4) posiadaczami nieruchomości lub ich części albo obiektów budowlanych lub ich części, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, jeżeli posiadanie: a) wynika z umowy zawartej z właścicielem, Agencją Nieruchomości Rolnych lub z innego tytułu prawnego, z wyjątkiem posiadania przez osoby fizyczne lokali mieszkalnych niestanowiących odrębnych nieruchomości, b) jest bez tytułu prawnego, z zastrzeżeniem ust. 2.” Zatem podatnikiem podatku od nieruchomości może być nie tylko właściciel nieruchomości. Natomiast w art. 2 ust. 2 i 3 ww. ustawy ustawodawca wskazał, które nieruchomości nie podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości. Zgodnie z art. 2 ust. 3 pkt 4 „**Opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości nie podlegają również grunty zajęte pod pasy drogowe dróg publicznych w rozumieniu przepisów o drogach publicznych oraz zlokalizowane w nich budowle - z wyjątkiem związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej innej niż eksploatacja autostrad płatnych.**” Podatek od nieruchomości na rok podatkowy od osób fizycznych ustala w drodze decyzji organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania. Od decyzji przysługuje odwołanie. Zatem podatnikowi, który nie akceptuje rozstrzygnięcia organu przysługuje prawo do złożenia środka odwoławczego w ramach danego postępowania administracyjnego.

z upoważnienia
MINISTRA
INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA
Jerzy Szmít
Podsekretarz Stanu